

A részletes kurzusleírás, kurzusprogram
--

Tanszék: **Nyelvtudományi Tanszék**. Titkárság: **D222, 72/503-600/4335, nagyagi@btk.pte.hu**

A tanár neve: **Viszket Anita**

A kurzus címe: **Magyar nyelvészeti bevezetés**

A kurzus órarendi adatai: **2006 őszi szemeszter, szerda 14:00-15:30, D540, hetente 90 perc**

A kurzus kódjai és kredit számjai:

szak / képzés	kód	kredit ¹
BOALANB1 Bölcsészettudományi alapozó képzés (bolognás magyar major szakosok)	BONB030404	2
MAGANE01 Magyar, MAGANE02 Magyar (hosszú kódú magyarosok)	MNYN120104	1
MAGANE Magyar (rövid kódú magyarosok)	MNY-011005	1

Megjegyzés [vap1]: hibás a kurzuskód! Helyesen: MNYN110204. A javítási kérelmet szept. 4-én elküldtük az ETR-központba.

Szabálytípusok	Szabályok
Feladata a szakképzés céljainak megvalósításában	Az alapismeretek átadása a nyelvészettel és a magyar nyelvvel kapcsolatban.
Felvételének előzetes feltétele (amennyiben van)	Előzetes tantervi feltétel nincs, a kurzus felvételéhez meg kell jelenni az első órán.
Elvégzéshez szükséges tanulmányi munka mennyisége	12 héten át heti 90 perc kontaktóra, valamint 12 héten át heti kb. 60 perc otthoni készülés (házi feladatok) vagy egyszeri kb. 15-20 óra felkészülés a szorgalmi időszak végén.
Elvégzéshez szükséges tanulmányi munka típusa	Szakirodalomolvasás, házi feladat-írás.
Részvétel követelményei	Nincsenek, bárki részt vehet a kurzuson, ha a többiek munkáját nem zavarja. Ha a létszámhoz képest székhiány van a teremben, a kurzust hivatalosan felvevőké az elsőbbség.
A távolmaradás igazolásának módja	Nem kell igazolás. Az esetleges számonkérés pótlási lehetőségének megszerzéséhez a távollét ELŐZETES bejelentése kell (igazolás akkor sem).
A távolmaradás pótlása	A megadott határidőre a Coospace-n keresztül beadott 2-3 oldalas esszé, az érintett alkalommal elhangzottak összefoglalásáról. Ennek elmaradása vagy színvonal alatti teljesítése csökkenti a félév végi jegyet.
Félévközi ellenőrzés(ek) (amennyiben van) típusa	Nem kötelező házi feladatok (max. 30 pont), óra eleji ismétlő-kérdések (max. 15 pont).
Félévközi ellenőrzés(ek) témaköre(i) és időpontja(i)	Az órán elhangzott anyag, az óra időpontjában.
Félév végi számonkérés típusa	Zárthelyi vizsga (a teljesítéshez min. 10 pont, max. 30 pont).
Vizsga jellege, időpontja	Írásbeli vizsga, amin 5 db A4-es lapnyi legális puska használható. A tervezett időpontja a szorgalmi időszak utolsó órája, ami félév közben változhat, de erről adok információt.
A kurzus értékelésének módja	A kurzuson minden teljesítménnyel pontokat lehet szerezni. A pontgyűjtés szabályait, a ponthatárokat és a jegyeket külön dokumentumban foglaltam össze, amit csatolok ehhez az űrlaphoz.
A kurzus következő meghirdetésének időpontja	2007-2008 őszi félév.

¹ Egy kredit 1800 perc (30 óra) munkáért jár, ami a kontaktóra és az otthoni munka összege.

A részletes kurzusleírás, kurzusprogram**A KURZUS BEMUTATÁSA****A kurzus célja**

A bevezető proszeminárium célja, hogy megismertessük a hallgatókat a modern nyelvtudomány alapvető nézeteivel, kérdésfeltevéseivel. Ehhez előkészítésként a tudományos gondolkodással kell a hallgatóknak megismerkedniük. Továbbá, mivel a hallgatóink az egyetemi képzés során nem találkoznak többet a középiskolában elsajátított nyelvtannal, szeretnénk ezt a "mellőzést" legalább részben megindokolni, és az új, a modern nyelvészetre épülő nyelvtan-tantervekből ízelítőt adni.

A kurzus felépítése

- a második órán előadászerűen összefoglaljuk, mi is a modern tudomány, melyek a modern nyelvtudomány célkitűzései, hol helyezkedik el ebben a nyelvművelés, mi az egyetemi tanszékek szerepe, és hol lehet ma nyelvészettel foglalkozni, mi várható az itteni magyar szakos képzés során;
- a harmadiktól a kilencedik óráig gyakorlati elemzéseket végzünk az alaktan, a hangtan és a mondatköréből, új összefüggésekre és új technikákra hívjuk fel a hallgatók figyelmét. Ez a szakasz természetesen csak a gondolatébresztést szolgálja, nem az ismeretek elsajátítását, mert ez a megfelelő szakkurzusok feladata lesz. Ebben a szakaszban elvárjuk a hallgatóktól az aktív együttműködést az órákon és az önállóan végzendő feladatok teljesítését;
- a tizedik órától a az elemzések során megtapasztaltakat próbáljuk általánosan megfogalmazni, és ezeket az új ismereteinket kamatoztatni, amikor elbeszélgetünk a jelekről, az állati kommunikációról, a középiskolás nyelvtanról, és általában a tudományos modellalkotásról.

A kurzus akkor érte el a célját, ha

- minden hallgató nem csak elhiszi, hanem a tapasztalatai során meggyőződik arról, hogy a modern nyelvtudományt az alkalmazott módszerek és a feltett kérdések teszik tudománnyá;
- legalább néhány hallgatóban kíváncsiság ébred ez iránt a modern nyelvtudomány iránt;

A teljesítés feltétele

- önállóan végzett munka előre kijelölt feladatok alapján (vagyis házi feladatok), max. 30 pont
- félév végi zárthelyi, a teljesítéshez min. 10 pont, max. 30 pont

A teljesítés megkezdése

- A zárthelyi az utolsó órán (dec. 6.), vagyis annak beadása után már nem lehet aláírást kérni vagy visszavonulni a kurzustól (előtte a kari szabályozás szerint).
- Ha valaki beszámolót vállal, akkor annak az *elvállalása* a teljesítése megkezdése, vagyis utána már csak jegyet lehet kapni. Az időben be nem jelentett beszámoló-kihagyás mínusz 10 pont.

Katalógus

- Az első órán kötelező részt venni (csak azt veszem fel a kurzusra, aki az első órán megjelenik), valamint az elvállalt beszámoló időpontjában (ha valaki nem jelenik meg, az mínusz 10 pontot jelent). Egyébként a katalógus csak arra szolgál, hogy lehessen tudni, kinek kell jelenlét-pótló esszét benyújtania. Erre min. -4, max. 0 pontot lehet kapni.

Ponthatárok és jegyek

- 50 felett: jeles
- 40 – 49: jó
- 30 – 39: közepes
- 20 – 29: elégséges

A kurzus virtuális színtere a Coospace-ben (ahol követhetőek a pontszámok, beadhatóak a házi feladatok, megtalálhatók a handoutok stb.):

- <http://coospace.tr.pte.hu>,
- belépés: ETR-es EHA-val (felhasználói név) és az ahhoz tartozó jelszóval (jövő héttől lesz elérhető az elsőévesek számára is).
- a szintér címe megegyezik a kurzuscímével, a hallgatók automatikusan kerülnek át rá az ETR-ből

A részletes kurzusleírást illetve kurzusprogramot (a Tanrend mellékleteként) a szorgalmi időszakot megelőző két héttel az Interneten közlé kell tenni vagy/és a hallgató órafelvételi szándékának jelzésekor a hallgató számára át kell adni. Ettől a szemeszter folyamán eltérni nem lehet. A kurzusleírást illetve kurzusprogramot a tanszéken meg kell őrizni.

A részletes kurzusleírás, kurzusprogram
--

A kurzus részletes (hetekre lebontott) tematikája (de az órai munka következményeként változhat!):

Hetek száma	Téma
1. szept. 13.	Papírmunka, ismerkedés, teljesítés feltételeinek ismertetése
2. szept. 20.	A nyelvtudomány célja. Deskripció, preskripció - mi nem tudomány? A nyelvtudomány területei. Nyelvművelés, nyelvújítás.
3. szept. 27.	Disztribúciós elemzések I. Gyakorlatok. Melyek a mondat összetevői.
4. okt. 4.	Disztribúciós elemzések II. Gyakorlatok. Hogyan azonosítjuk a mondat összetevőit.
5. okt. 11.	Morfológiai bevezető: alapfogalmak: nyelvtípusok, morf, allomorf, morféma, képző, jel, rag
6. okt. 18.	Morfológia gyakorlat.
7. okt. 25.	Mondattani bevezető. Alapfogalmak: topik, comment, fókusz, alany, tárgy, mondatrészek, vonzat, igevivő stb.
nov. 1	<i>Munkaszüneti nap</i>
8. nov. 8.	Mondattan extra: példa nyelvészeti problémák modern megfogalmazására és megragadására.
9. nov. 15.	Fonológiai bevezető: alapfogalmak: fonéma, allofón, fonológiai jegyek. Fonetika és fonológia alapvető különbsége.
10. nov. 22.	A jel tudománya. Kettős tagolás, jel, jelentés, jel-típusok - szemantika, pragmatika, szemiotika, Peirce, Jakobson, Saussure.
11. nov. 29.	A középiskolában tanult nyelvtan átgondolása, megbeszélése, a problémák feltárása. Nyelvtanítás és nyelvtudomány. A nyelvtudomány eredményeinek gyakorlati alkalmazása (alternatív programok ismertetése).
12. dec. 6.	Félév végi zárthelyi

A követelmények teljesítéséhez szükséges kötelező és ajánlott olvasmányok listája és elérhetősége:

Kötelező olvasmányok adatai:	Fellelhető:
Kálmán László – Nádasdy Ádám (1999): Hárompercesek a nyelvről, Osiris, Bp.	Nyelvészeti Szakkönyvtár, D229
Kálmán László – Trón Viktor (2006): Bevezetés a nyelvtudományba, Tinta Könyvkiadó, Bp. [a Nyelvészeti Szakkönyvtárban megrendelés alatt]	
Kenesei István szerk. (2000): A nyelv és a nyelvek, Corvina, Bp.	
Nádasdy Ádám (2003): Ízlések és szabályok, Magvető, Bp.	
Saussure, Ferdinand de (1997): Bevezetés az általános nyelvészetbe (A nyelvi jel természete, A jel változhatatlansága és változandósága, Szinkronikus nyelvészet), Corvina, Bp.	
Szilágyi N. Sándor (2000): Világunk, a nyelv. Osiris, Bp.	
Ajánlott olvasmányok:	
A kurzuson folyó beszélgetések során felmerülő témákhoz kapcsolódóan.	

.....
a tanár aláírása

.....
a tanszékvezető aláírása

<p><i>A részletes kurzusleírást illetve kurzusprogramot (a Tanrend mellékleteként) a szorgalmi időszakot megelőző két héttel az Interneten közzé kell tenni vagy/és a hallgató órafelvételi szándékának jelzésekor a hallgató számára át kell adni. Ettől a szemeszter folyamán eltérni nem lehet. A kurzusleírást illetve kurzusprogramot a tanszéken meg kell őrizni.</i></p>
